

**"רבי עקיבא"**

**חלק א: מקורות [הבסיס] וכן פרשנים על ר"ע**

**ספרי:**

**ברכה שנוז :** ... זה אחד מארבעה שמתו בן מאה ועשרים, ואילו הן, משה והילל הזקן ורבן יוחנן בן זכאי ורבי עקיבא... רבי עקיבא למד תורה ארבעים שנה, ופירנס את ישראל ארבעים שנה.

**תלמוד בבלי:**

**ברכות לא א :** תניא א"ר יהודה כך היה מנהגו של ר"ע, כשהיה מתפלל עם הצבור היה מקצר ועולה מפני טורח הצבור, וכשהיה מתפלל בינו לבין עצמו אדם מניחו בזוית זו ומוצאו בזוית אחרת, וכל כך למה, מפני כריעות והשתחויות.

**שם ס ב :** אמר רב הונא אמר רב משום רבי מאיר וכן תנא משמיה דר' עקיבא לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד.

\*\*\*

**חלק ב: מאמרים**

**מאמר א:**

**דמותו של ר"ע**

**להתאושש** אחר שהכל נהרס, להתחיל מחדש מבראשית ולא להתייאש - זה היה כוחו של רבי עקיבא. אצל רבי עקיבא אף פעם לא מאוחר מדי. **גם המשברים הקשים ביותר לא שוברים אותו.** חז"ל (אבות-דרבי-נתן פרק ו) מספרים כי רבי עקיבא התחיל את לימודיו בגיל ארבעים, ואילו עד אז לא למד כלל. הוא התחיל ללמוד תורה למרות גילו המתבגר, מתוך אמונה שיצליח, ובסבלנות של ברזל עמל בתורה. פעם אחת היה עומד על פי הבאר וראה אבן שנקבה מים. מיד דן קל-וחומר בעצמו: **אם המים הרכים הצליחו לנקב את האבן הקשה בטיפטוף מתמיד, דברי תורה הקשים כברזל, על אחת כמה וכמה שיש בכוחם לחקוק את ליבי שהוא בשר-ודם,** וכך ישב ולמד בשקידה נפלאה. מימיו לא אמר - הגיעה העת לעמוד מבית-המדרש, חוץ מערבי-פסחים וערב-יום-הכיפורים. תמיד היה לו כח להמשיך ולהמשיך. לא עברו ימים רבים עד שנעשה גדול בתורה ומרביץ תורה גדול ביותר. **היו לו עשרים וארבעה אלף תלמידים.**

והנה קרהו אסון נורא: בזמן קצר ביותר, מתו במגפה כל תלמידיו, כל המפעל התורני שלו קרס לפתע. עולמו חרב עליו. מה יכול להיות מאכזב יותר מכך? איך אפשר להרפא ממכה קשה שכזו? הרי בעת כזו עולים הרהורים נוגים, חשבון-נפש ותהיות, אבל רבי עקיבא לא נופל ברוחו, הוא מתחיל הכל מחדש, הכל מההתחלה, הוא הולך אצל חכמי ישראל שבדרום ומלמדם תורה.

רבי עקיבא ציפה לגאולה, וכאשר בר-כוכבא הניף את נס המרד בשלטון הרומאי הצטרף אליו רבי עקיבא. - "שהרי רבי עקיבא חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא כליו של בן-כוזיבא המלך, והוא היה אומר עליו שהוא המלך המשיח, ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג [=בר-כוזיבא] בעוונות" (רמב"ם, הלכות מלכים יא, ג), ואז נודע שבר-כוכבא אינו מלך המשיח. והנה שוב אכזבה נוראה, חורבן ביתר. **אבל רבי עקיבא גם הפעם לא מאבד את התקוה.** "שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז). הוא ממשיך להאמין ולקוות ולצפות לישועה וממשיך להרביץ תורה. וכשגזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה, לא נרתע רבי עקיבא מלעבור על הגזירה בפרהסיה והיה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה. לבסוף תפסוהו אותו וחבשוהו בבית-האסורים והוא נהרג על קידוש-השם (ברכות סא, ב).

**כל** חייו של רבי עקיבא היו קידוש-השם. כל קושי שעבר עליו הוא היה מפרשו לטובה. הוא היה אומר: **כל מה שעושה הקב"ה, לטובה עושה** (ברכות ס, ב). כאשר רבי עקיבא וחבריו ראו שועל יוצא מבית קדשי-הקדשים החרב, געו חבריו של רבי עקיבא בבכיה על החורבן, והוא שחק, מפני שראה לנגד עיניו את הגאולה העתידה (סוף מסכת מכות).

בימים של משבר עומדת לפני עם ישראל דמותו הגדולה של רבי עקיבא המאמין הבוטח. דמותו נוסכת עוז וגבורה, ביטחון ואמונה, שהכל לטובה, שכל מה שעושה הקב"ה הכל לטובה. בעזרת הכח הזה מתעצמים הכחות ללחום בחולשות, לנצח אותם, **ולהפוך את הירידות לעליות גדולות בע"ה.**

\*\*\*

## חלק ג: סיפורים: [משלים]

**א: [משל על השועל והדגים – וכן על מיתת ר"ע] שם סא ב: רבי עקיבא אומר ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך.** תנו רבנן פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה, בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה, אמר ליה עקיבא אי אתה מתירא מפני מלכות, אמר לו אמשול לך משל, למה הדבר דומה לשועל שהיה מהלך על גב הנהר וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום, אמר להם מפני מה אתם בורחים, אמרו לו מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם, אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיהם, אמרו לו אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות, לא פקח אתה אלא טפש אתה, ומה במקום חיותנו אנו מתיראין, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה. אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה כי היא חייך ואורך ימך כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה על אחת כמה וכמה, אמרו לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לר"ע וחבשוהו בבית האסורים, ותפסו לפפוס בן יהודה וחבשוהו אצלו, אמר לו פפוס מי הביאך לכאן, אמר ליה אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים.

בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה, והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו, רבינו עד כאן, אמר להם כל ימי

הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו, היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד, **יצתה בת קול ואמרה, אשריך ר"ע שיצאה נשמתך באחד**. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, זו תורה וזו שכרה, ממתים ידך ה' ממתים וגו', אמר להם חלקם בחיים, **יצתה בת קול ואמרה אשריך ר"ע שאתה מזומן לחיי העולם הבא**.

**ב: [ר"ע לא מוותר על נט"י אפי' שיש קצת מים ואפי' שהוא בבית האסורים]**

**עירובין כא ב** : תנו רבנן מעשה בר"ע שהיה חבוש בבית האסורין והיה ר' יהושע הגרסי משרתו, בכל יום ויום היו מכניסין לו מים במדה, יום אחד מצאו שומר בית האסורין, אמר לו היום מימך מרובין שמא לחתור בית האסורין אתה צריך, שפך חציין ונתן לו חציין, כשבא אצל ר"ע אמר לו יהושע אין אתה יודע שזקן אני וחיי תלויין בחיידך, סח לו כל אותו המאורע, אמר לו תן לי מים שאטול ידי, אמר לו לשתות אין מגיעין ליטול ידיך מגיעין, אמר לו מה אעשה שחייבים עליהן מיתה, **מוטב אמות מיתת עצמי ולא אעבור על דעת חברי**, אמרו לא טעם כלום עד שהביא לו מים ונטל ידיו, כששמעו חכמים בדבר אמרו, **מה בזקנותו כך, בילדותו על אחת כמה וכמה, ומה בבית האסורין כך, שלא בבית האסורין על אחת כמה וכמה**.